

je to k zamyšlení

Nabízím své zamyšlení všem, kdo o ně budou stát. Přivedly mě k němu oslavy devadesátin OSA, která mě jako textařku spolehlivě zastupuje už od poloviny minulého století.

Psaní textů bylo tenkrát spíš doménou mužů, má kariéra nezačala nijak slavně. „No zkuste to, dívko, Borovec mi to vrátí.“ Tak opatrně mi dal první šanci Karel Vlach, když se za mne přimluvil Vladimír Dvořák. Když už několik písni s mými texty vyšlo na deskách a ozývaly se z rozhlasu, přihlásila jsem se do OSA, jak mi v kapele poradili. Neuspěla jsem. Nezapomenu, jak jsem byla zklamaná a uražená, když mi přijímací komise doporučila, abych se snažila dál a začas to zkusila znovu. Naštvalo mě především to, že pod zamítnutím byl podepsán textař, jehož práce jsem si nevážila ani trochu, horlivě psal hlavně protivně optimistické masovky, o něž normální posluchači vůbec nestáli.

Po letech, už s úsměvem, jsem mu to připomněla. Už si nevzpomínal, ale taky se usmíval. Bylo to na schůzi takzvaného Kruhu textařů, údajně výběrového. Tenkrát u nás strana a vláda jedno byly. Za hudbu odpovídal Svaz skladatelů, za literaturu Svaz spisovatelů. Do kterého z nich nás, textaře, přidělil, aby na nás dohlížel, když naše tvorba má takový dopad na široké masy! Oba Svazy si nás přehazovaly jako horký brambor, nechtěly nás. Nakonec se nás musel ujmout Svaz skladatelů, ale dal patřičně najevo svůj odstup. Vznikl Kruh textařů a libretistů při Svazu skladatelů, do jeho vedení byl dosazen skladatel. Tak nesvéprávní jsme byli.

Text je nositelem myšlenky písně – pokud ovšem vůbec nějakou myšlenku má.

Textař je zvláštní odrůda. Jinde se mu říká například lyricswriter, textdichter, l'auteur. Někdy začátkem osmdesátých let si u nás jakási hlava vymyslela pro naši textařskou profesi vznosný název hudební spisovatel. Obsahově je to pitomost a jen textaři, kteří psát moc neuměli, si ten titul okamžitě dali vytisknout na vizitku.

Žádný, sebegeniálnější počítač ještě nespočítal, kolik písniček se denně na světě narodí. Neumím si představit, že by jednoho dne rázem všechny zmizely, ale znám lidi, kterým by se snad přímo ulevilo. Nemám ráda intoleranci. Nemyslím, že mezi hudbou vážnou a hudbou zábavnou je propast, vím, že tam i tam jsou skladatelé i skradatelé. Člověk má odjakživa potřebu hudby a hudba přítelkyně má pro jeho potěšení širokánskou nabídku. Jistěže nelze srovnávat velkou symfonii a malou písničku. Symfonii skladatel tvoří i několik let, a když se mu dílo vydaří, přežije ho na koncertních pódiiích o další roky. Kolik sezón asi přežije šťastná písnička, která aktuálně vylétla jako raketa a je nejprodávanější úplně nejvíc ze všech?

Po zlomovém listopadu 89 už to není tak, že by v OSA neoprávněně nejvíc bodovali především kovaní funkcionáři Svazu, jejichž díla v české hudební kultuře příliš nezapůsobila, jak spravedlivě ukázal čas. Jenže důvěra z totalitních časů jako by se táhla dál. Už si svobodně volíme důvěryhodné zástupce do různých komisí OSA, ale na našich Valných shromáždění se v poslední době – někdy dost nehorázně

– diskutuje především na téma kdo koho živí, kdo na koho doplácí. Zas ta intolerance – tentokrát z druhé strany. Do hry vstoupila neviditelná ruka trhu, pěkně rozhoupala žebříček hodnot.

Zvláštní, jak mi z jednoho takového shromáždění v paměti utkvěla věta “Součástí talentu je i schopnost uplatnit ho.” Prone-sl ji ve svém hodně sebejistém vystoupení mladý muž, o němž jsme nevěděli, co už dokázal. Když se oblasti mého působení začalo říkat showbyznys, připadalo mi to zpočátku spíš jako nadávka, ale pojem už se obecně vžil. A možná dnes už opravdu platí, že kdo umí, musí umět taky vyniknout a proniknout, kam se dá, jinak v showbyznysu nemůže obstát.

Dostávám se k závěru, co popřát Ochrannému svazu autorskému do dalších let. Především to, aby ten velký dům měl stále co chránit. Autorům – a autorkám, které zastupuje, přeji neutuchající invenci, mnohem víc úrodných než hubených let. Těm novým mladým přeji na začátku jejich kariéry hlavně to, aby jim hned první velký úspěch příliš nestoupil do hlavy. A vůbec všem nám dohromady ve vzájemné interakci přeji to, čemu se říká důvěra.

text: Jiřina Fikejzová
foto: archiv OSA

